

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2018. november 6. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2018. április hó 9. napján kihirdetett 7.Bf.619/2017/16. számú ítéletének a fellebbezéssel érintett I. r. vádlottra vonatkozó részét helybenhagyja azzal, hogy ... sérelmére (tényállás 3. pontja) felbujtóként elkövetett zsarolás büntettét a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja, ... sérelmére (tényállás 5. pontja) elkövetett zsarolás büntette kísérletét a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja, míg az 5 rendbeli társtettesként elkövetett uzsora-bűncselekményét a Btk. 381. § (1) bekezdése szerint jelöli meg.

... sérelmére (tényállás 5. pontja) társtettesként elkövetett zsarolás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontjának megjelölésével tekinti felmentettnek.

I n d o k o l á s

Megismételt eljárás keretében 2017. június 13. napján kihirdetett 6.B.241/2016/72. számú ítéletével az Ózdi Járásbíróság I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 6 rb. társtettesként elkövetett zsarolás büntetében, melyből 2 rb. kísérlet [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja] és 6 rb. uzsora-bűncselekmény büntetében (Btk. 381. § (1) bekezdés).

Ezért halmazati büntetésül 4 év szabadságvesztésre, míg mellékbüntetésül 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rögzítette, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította az I. r. vádlott által 2012. szeptember 12. napjától 2013. május 27. napjáig előzetes letartóztatásban töltött időt.

Rögzítette egyúttal, hogy az I. r. vádlott a szabadságvesztés büntetése 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

I. r. vádlottal szemben 193.000,- Ft összegben vagyonek Kobzást rendelt el. Határozott a bűn jelek sorsáról, illetőleg az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről. A törvényszék által őrzött, letétként kezelt készpénz lefoglalását megszüntetve azt a vagyonek Kobzás és a polgári jogi igények biztosítására visszatartani rendelte.

A Miskolci Törvényszék 2018. április 9. napján meghozott 7.Bf.619/2017/16. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel érintett I. r. vádlottra vonatkozó részét akként változtatta

meg, hogy I. r. vádlott ... sérelmére elkövetett cselekményét (tényállás 3. pontja) felbujtóként elkövetett zsarolás büntettének, ... sérelmére elkövetett cselekményét (tényállás 5. pontja) zsarolás büntette kísérletének, vagyon elleni bűncselekményeit (uzsora-bűncselekmény) helyesen: 5 rb. társtettesként elkövetett uzsora-bűncselekménynek minősítette.

... sérelmére (tényállás 5. pontja) társtettesként elkövetett zsarolás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette.

I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 3-3 évre enyhítette.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

I. r. vádlott által a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe az elsőfokú ítélet kihirdetésétől 2017. október 18. napjáig előzetes letartóztatásban töltött időt is beszámította.

A másodfokú eljárás során felmerült 106.000,- Ft bűnügyi költség vonatkozásában megállapította, hogy azt az állam viseli.

A törvényszék I. r. vádlott és védője, továbbá az ügyész számára fellebbezési jogot biztosított ítéletével szemben.

A másodfokú bíróság ítélete ellen I. r. vádlott és védője enyhítésért fellebbeztek, az ügyész az ítéletet tudomásul vette.

A fellebbviteli főügyészség a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta a fellebbezéssel érintett I. r. vádlottra vonatkozóan.

Az ítélet másodfokon jogerőre emelkedett a II. r. vádlottat és III. r. vádlottat érintően.

A harmadfokú eljárásban I. r. vádlott védője kifejtette azon álláspontját, hogy védenca, amikor hitelben értékesített a sértetteknek áruféléségeket, azokat a másodfokú eljárásban beszerzett könyvszakértői vélemény szerint nem a kiskereskedelmi ár többszöröséért adta el, így uzsora-bűncselekményt nem valósított meg. Ahogy a sértettek nem fizették ki az árukat, tőlük az ellenértéket kérte az I. r. vádlott, ekkor igénye jogos volt, így zsarolás büntettét sem követett el.

A vádbeli bűncselekményekben felelőssége nem állapítható meg az I. r. vádlottnak, bűnösség esetleges kimondásánál az önbíráskodás büntette merülhet fel. Ekkor azonban a büntetés eltúlzottnak tekintendő. A védő gyakorlatilag elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a minősítés megváltoztatásáért, enyhítésért tartotta fenn fellebbezését.

Az ügy harmadfokú eljárás lefolytatása végett került a Debreceni Ítéltáblához, mivel a másodfokon eljáró törvényszék ítéletével szemben az ügyész, I. r. vádlott és védője részére az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 386. § (1) bekezdés c) pontjában írt okból - az első fokon elítélt vádlottat felmentette - fellebbezési jogot biztosított.

Előjáróban szükséges rámutatni arra, hogy a 2018. július 1. napján hatályba lépett 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (a továbbiakban: Be.) 868. § (1) bekezdése felhívásával e törvény rendelkezéseit a 868. §-876. §-ban meghatározott eltérésekkel a hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell, illetőleg a

870. § (1) bekezdése értelmében e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

Az ítéltábla az ügyben a Be. 620. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött ki.

A harmadfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az előterjesztett jogorvoslatok joghatályosak-e, a másodfellebbezés benyújtásának törvényes feltételei fennálltak-e.

A harmadfokú bírósági eljárás szabályait a Kúria 1.BK véleménye B/II. szám alatt értelmezi :

Úgy foglalt állást, hogy a büntetőeljárás törvény nem fellebbezési okot, hanem egy olyan eljárásjogi helyzetet szabályoz, amelynek bekövetkezése esetén a harmadfokú eljárás lehetősége biztosított.

Véleményében kizártnak tartotta azonban a fellebbezés lehetőségét akkor, amikor a másodfokú bíróság az első fokon felmentett vádlott esetében az eljárást megszünteti, vagy a megszüntetett eljárás esetén a vádlottat - a kényszergyógykezelés elrendelésétől eltekintve - felmenti, mert ezekben az esetekben eltérő okból ugyan, de tartalmilag nem kerül sor bűnösség megállapítására. Leszögezte azt is, hogy nyilvánvalóan nincs helye harmadfokú eljárásnak, ha a másodfokú bíróság ügydöntő határozata nem tartalmaz a bűnösség körében eltérő rendelkezést.

Értelemszerűen nincs helye harmadfokú eljárásnak, ha a vád tárgyává tett tények teljes körű értékelése mellett az elsőfokú bíróság ítéletének felmentő rendelkezése minősítésbeli tévedésen alapszik - pl. az alaki halmazat látszólagosságát megállapítva a cselekmény egységes minősítése helyett felment, - a másodfokú bíróság pedig - valóságos alaki halmazat megállapítását látva szükségesnek - a cselekmény törvényes minősítése helyett bűnösséget állapít meg abban a körben, amelyben az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezést hozott.

A csupán a jogi minősítés körébe tartozó eltérő jogi értékelés a harmadfokú eljárás lefolytatását nem alapozza meg (DIT Bf.I.553/2014/48. szám).

Nem nyújt alapot a harmadfokú eljárás lefolytatására, ha az elsőfokú bíróság ítéletének felmentő rendelkezése a vád tárgyává tett tények teljes körű értékelése mellett minősítésbeli tévedésen alapszik, ehhez képest a másodfokú bíróság a cselekmény törvényes minősítése helyett bűnösséget állapít meg abban a körben, amelyben az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezést hozott (EBD2012. B.15.)

Nincs helye harmadfokú eljárásnak, ha a terhelt ugyanazon cselekményeit az elsőfokú bíróság 1 rendbeli folytatólágosan elkövetettként, míg a másodfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja folytán - 2 rendbeliként értékeli (BH2013. 298.).

A másodfellebbezés lehetőségét az nyitja meg, ha a másodfokú ítélet folytán a bűnösség köre megváltozik (BH2014. 44.).

A bejelentett másodfellebbezések jelen ügyben ezért joghatályosak.

A másodfellebbezési jog az ügy harmadfokú elbírálásakor a Be. 615. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont I. fordulatának feleltethető meg.

A Be. 618. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság

a) a másodfokú bíróság ítéletének

aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését

ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és

b) az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

(2) A harmadfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben, valamint a szülői felügyeleti jogra és a polgári jogi igényekre vonatkozó rendelkezésekről is.

(4) Nem bírálható felül az ítéletnek az a felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek.

A Be. 619. § (1) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

(2) A harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak.

(3) Ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, és a helyes tényállás az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, vagy a helytelen ténybeli következtetés az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhető, a harmadfokú bíróság a tényállást hivatalból kiegészíti, illetve helyesbíti.

Az ítélőtábla megállapította, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság a perrendi szabályok maradéktalan betartásával járt el az ügyben. Nem történt sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív eljárási hiba, mely a harmadfokú érdemi elbírálást kizárná.

A másodfokon eljáró bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy bár a járásbíróság igen széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le, a tényállást mégis teljes körűen nem derítette fel, így ítélete a korábbi Be. 351. § (2) bekezdés a)- c) pontja szerint részben megalapozatlan.

Emellett a bizonyítékok nem kellő mértékben részletező értékelése (korábbi Be. 258. § (3) bekezdés d) pont), a ténybeli következtetések nem kellő megokolása indokolásbeli hibát eredményezett, azonban tartalmilag ez a megalapozottság kérdését érinti, és helytállósága esetén csupán a korábbi Be. 375. § (1) bekezdésében meghatározott ún. relatív eljárási szabálysértésnek tekintendő.

A bíróság a korábbi Be. 353. § (2) bekezdése alapján bizonyítás felvételéért a korábbi Be. 363. § (2) bekezdés b) pont alkalmazásával tárgyalást tartott. A beszerzett könyvelési anyagot illetően a bolti árképzés nagyságrendjére vonatkozóan igazságügyi könyvszakértői bizonyítást rendelt el.

Ezt követően a másodfokú tárgyaláson felvett bizonyítás eredménye és az első fokú eljárás során a járásbíróság rendelkezésére állt iratok alapján az elsőfokú ítélet tényállását (a korábbi Be. 352. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében eljárva) kiegészítette, pontosította a bíróság, ítéletének 6. oldalától kezdődően.

Az így kiegészített, illetőleg pontosított tényállást a másodfokon eljáró bíróság a korábbi Be. 352. § (2) bekezdésének megfelelően eljárásában irányadónak tekintette.

Ez a bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállás összhangban áll az iratok tartalmával túlnyomórészt, téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, ezért azt az ítélőtábla a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintette a Be. 619. § (3) bekezdés I. fordulatának felhívásával tett pontosításokkal az alábbiakban:

A bíróság ítélete 6. oldalán az 1. tényálláspontot illetően a zárójelben lévő hivatkozás valójában az ítélet 9. oldal 3. bekezdése.

A 6. oldal utolsó két bekezdésében a sértett neve ...-ra javítandó az 1. tényálláspontnál. Ezen túlmenően feltüntetendő, hogy ...-nak 2 kiskorú gyermek eltartásáról kellett gondoskodnia.

A másodfokú ítélet 7. oldalán megjelölendő, hogy a 2. tényállásponttal érintett ... sértettnek 2 kiskorú gyermeket, a 3. tényállásponttal érintett ... sértettnek 5 kiskorú gyermeket kellett eltartaniuk.

A 7. oldal utolsó előtti bekezdésében a tényálláspont hivatkozás ténylegesen 2-es szám, hiszen a 2. tényálláspontban szerepel ... sértettként.

Az 5. tényálláspontbeli ... és ... sértettek 1 kiskorú gyermeket tartottak el.

A másodfokú eljárásban helytállóan felvett bizonyítás eredményeként a járásbíró ítéletének tényállása az első fokú ítélet 8. oldalán a történeti tényállás rész 1. bekezdésében a következőképpen változtatandó meg:

A vádban megjelölt ... nevű vegyesboltban legalább helyesen 5 rászorult vevő helyzetét kihasználva valósította meg a terhére rótt bűncselekményeket az I. r. vádlott. Az elsőfokú ítélet történeti tényállásának 1. bekezdésében szereplő 1. mondata a hitelben értékesített élelmiszereknél akként pontosítandó, hogy az áruféleségek értékesítése a beszerzési árhoz képest legalább 59-72 % haszonnal történt.

Az ügyben első fokon eljáró járásbíró vádlott neve I. r. vádlott személyét érintően a vádban meghatározott bűncselekmények vonatkozásában teljes körű bűnösségre vont következtetést.

Az ügyben másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság bűnösségre vont következtetésével egyetértett, kivéve az 5. tényálláspontban ... sérelmére elkövetett zsarolás büntettének megállapításával.

Az ítélet tábla teljes mértékben osztotta a másodfokú bíróság álláspontját, melyet a törvényszék ítélete 8. oldalától III. pont alatt fejtett ki az 5. tényálláspontot illetően, illetve az uzsora-bűncselekménnyel kapcsolatban leírtakat is teljes mértékben meggyőzőnek tartja az ítélet tábla. Ugyanakkor a másodfokú eljárásban kifogástalanul fogatosított bizonyítás eredményeképpen az indokolásban mindenhol feltüntetendő és javítandó a kiskereskedelmi árképzésre vonatkozó rész a könyvszakértői véleményből akként, miszerint az értékesített áruk eladási ára a beszerzési árak legalább 59-72 %-os mértékével megnövelten került meghatározásra.

Az I. r. vádlott által megfogalmazott igények jogtalanságára figyelemmel önbíráskodás büntettének megállapítása az ügyben nem jöhetett szóba.

Az eltérő jogi minősítés, illetve felmentés végett bejelentett védelmi jogorvoslat nem vezethetett eredményre.

A másodfokon eljáró törvényszék helytállóan döntött, amikor a ... sérelmére megvalósított cselekményt (3. tényálláspont) felbujtóként elkövetett zsarolás büntettének, a ... sértett sérelmére elkövetett cselekményét az I. r. vádlottnak (tényállás 5. pontja) zsarolás büntette kísérletének, míg a vagyon elleni bűncselekményeit (uzsora-bűncselekmény) helyesen 5 rb. társtettesként elkövetett uzsora-bűncselekménynek minősítette.

Az I. r. vádlottnak a ... sérelmére (tényállás 5. pontja) társtettesként elkövetett zsarolás büntettének kísérlete miatt emelt vád alóli felmentése is törvényes. Ugyanakkor azonban a másodfokon eljáró törvényszék elmulasztotta a rendelkezések mellett feltüntetni a Büntető Törvénykönyv vonatkozó törvényhelyeit, melyet az ítélet tábla pótol:

Az ítélet tábla ... sérelmére (tényállás 3. pontja) felbujtóként elkövetett zsarolás büntettét a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja, ... sérelmére (tényállás 5. pontja) elkövetett zsarolás büntette kísérletét a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja, míg az 5 rendbeli társtettesként elkövetett uzsora-bűncselekményt a Btk. 381. § (1) bekezdése szerint jelöli meg.

... sérelmére (tényállás 5. pontja) társtettesként elkövetett zsarolás büntetnének kísérlete miatt emelt vád alól a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontjának megjelölésével tekinti az ítéletábra az I. r. vádlottat felmentettnek.

Mind az ügyben eljáró első-, mind a másodfokú bíróság kifogástalanul vizsgálta a Büntető Törvénykönyv 2. §-ából következőleg, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos törvényt biztosítja-e a kedvezőbb döntés lehetőségét az I. r. vádlottra.

Az elbíráláskor hatályos büntető törvény rendelkezéseinek felhívása a cselekmények minősítése, illetőleg az alkalmazandó joghátrányok szempontjából megalapozottan megindokolt.

A büntetés kiszabása során irányadó körülményeket körültekintően feltárta mind az első-, mind a másodfokú bíróság, de a másodfokú bíróság ítéletében szereplő azon kitélt, hogy a bűnösséggel érintett bűncselekmények számának jelentős mértékű csökkenése következett be, az ítéletábra mellőzi, ugyanis ez jelen ügyben nem mondható el.

A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság által kiszabott 3 évi szabadságvesztést és 3 évi közügyektől eltiltás mellékbüntetést a Btk. 79. §-ában rögzített büntetési cél és a 80. §-ban meghatározott büntetés kiszabási elvek szem előtt tartásával nem tekintette eltúlzottnak, azok jelentős enyhítésére nem látott lehetőséget.

A másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel érintett I. r. vádlottra vonatkozó további rendelkezései is helytállóak.

Az enyhítés érdekében bejelentett fellebbezések nem alaposak.

A kifejtettekre figyelemmel az ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel érintett I. r. vádlottra vonatkozó részét a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Debrecen, 2018. november 6.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. előadó bíró,
Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 7.Bf.619/2017/16. számú ítéletének a fellebbezéssel érintett I. r. vádlottra vonatkozó része az ítéletábra jelen határozatával jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2018. november 6.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke